

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**Комисия за енергийно  
и водно регулиране

## ПРОТОКОЛ

София, 05.02.2024 г.

от Обществено обсъждане

**Проект на Наредба № 6 от ...2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи.**

Днес, 05.02.2024 г. от 14:01 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“ и експерти на КЕВР.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят Иван Н. Иванов откри обсъждането и констатира, че има кворум и не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 29 от 31.01.2024 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на проекта на Наредба № 6 от ...2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия.

Тема на общественото обсъждане са доклад и проект на Наредба № 6 от ...2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи.

Проектът на Наредба № 6 от ...2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи и съпътстващият го доклад са изготвени от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Благовест Балабанов, Мария Ценкова, Красимир Николов, Даниела Митрова, Радостина Методиева, Силвия Петрова и Радослав Райков.

Съгласно решение на КЕВР по Протокол № № 29 от 31.01.2024 г., т. 1, е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-5/31.01.2024 г. като заинтересовани лица са поканени **Министерство на енергетиката, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, Комисия за защита на потребителите, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Българска браншова камара на енергетиците, Българска ветроенергийна асоциация, Асоциация „Хидроенергия“, Българска фотоволтаична асоциация, Българска соларна асоциация, Асоциация на производителите на екологична енергия, Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Федерация на потребителите в България и БНА „Активни потребители“.**

Заявилите участие в общественото обсъждане са:

- г-н Мартин Величков – ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (*чрез програмата за съобщения Skype*);
- г-жа Зорница Генова – директор „Регулация“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД;
- г-н Радослав Цветков – член на УС на „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД;
- г-н Щерю Радев – ръководител отдел "Регулаторни въпроси" в „Електроразпределение Юг“ ЕАД;
- г-жа Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Електроразпределение Север“ АД (*чрез програмата за съобщения Skype*);
- г-н Петър Лазаров – член на УС на Българска фотоволтаична асоциация;
- г-н Антон Желев – управител на Българска соларна асоциация (*чрез програмата за съобщения Skype*);
- г-жа Севдалина Йончева – член на УС на Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия.

„Министерство на енергетиката, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, Комисия за защита на потребителите, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Българска браншова камара на енергетиците, Българска ветроенергийна асоциация, Асоциация „Хидроенергия“, Асоциация на производителите на екологична енергия, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Федерация на потребителите в България и БНА „Активни потребители“ не са заявили присъствено участие или дистанционно участие.

Заявили присъствено участие са:

- г-жа Яна Кирилова – административен директор на СРС България;
- адв. Илия Грозданов – Адвокатско дружество Димова, Русев и съдружници.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Уважаеми колеги, единственото, което искам да Ви помоля, всеки от Вас в своето изказване, което да продължава не повече от 3, максимум до 5 минути, да се спре само на най-същественото в становището, което са надявам, че всяка от тези изброени организации и институции ще представи писмено в 14-дневния срок, който Комисията ще даде за представяне на становище. Писменото представяне на становища

гарантира, че при излизане на КЕВР с решение, това решение ще бъде съпътствано с обяснителна записка, в която ще има отговор на всяко предложение от заявителите свои становища организации – както ако се приема, така и ако мотивирано бъде отклонено.

Започваме със становището на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД по Skype. Моля връзка с г-н Мартин Величков, ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД.

*Служител от КЕВР потърси г-н Мартин Величков, ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.*

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Г-н Величков, чувате ли ни?

**Мартин Величков - ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:**

Да, чувам Ви.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Чудесно. Моля Ви, съгласно процедурата, Вие я познавате много добре, представете становището, най-важната част от становището на ЕСО ЕАД по изготвения проект на Наредба № 6 от работна група на Комисията. Заповядайте.

**Мартин Величков - ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:**

Уважаеми комисари, уважаеми дами и господа, запознахме се с доклада и с проекта на Наредба. Изразяваме съгласие с изложените в доклада мотиви. Приветстваме избрания подход да се изработи изцяло нов нормативен акт, а не да се върви към изменение на вече съществуващия. Като цяло подкрепяме направените предложения. Ще изложим подробно становище писмено в рамките на тези 14 дни.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-н Величков. Чухме становището. Преминаваме към „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД. Не зная, г-жа Зорница Генова, вероятно тя, директор на дирекция „Регулация“, ще представи становището на дружеството. Заповядайте, г-жо Генова. Слушаме Ви.

**Зорница Генова – директор „Регулация“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:**

Уважаеми дами и господа, уважаеми членове на Комисията и на работната група. Запознахме се с проекта на Наредба. Абсолютно ние подкрепяме подхода да бъде приета нова такава, а не да се внасят корекции и допълнения в старата. В 14-дневния срок ще предоставим детайлно писмено становище, а сега бих искала да засегна няколко момента, които считаме за изключително важни. На първо място, приветстваме включването на текста на чл. 133 относно контрола на мощността на производители и потребители, но също така смятаме, че трябва да се доразвият и текстовете на чл. 46 и чл. 47 относно възможността да се увеличава служебно и присъединената мощност с оглед на техническата възможност за практическо ограничаване на потребители, надхвърлящи мощността си, присъединени на средно напрежение.

Категорично възразяваме, и това за нас е изключително важно, срещу

увеличението на допустимата генераторна мощност, която задължително се присъединява към разпределителната мрежа, от 5 на 10 MW. Като се има предвид, че 10 MW е естествената мощност и преносната способност на един извод на средно напрежение, подобно решение технически и практически би означавало, че с едно присъединяване ще се изчерпва преносната възможност на разпределителната мрежа в района, в който се присъединява конкретен производител. Ние в доклада на работната група никъде не видяхме мотиви за това предложение, както и какви са обстоятелствата, които налагат такава фундаментална промяна – удвояване на мощността, нито пък оценка на последиците от приемане на такава мярка, а именно, както вече казах, бързото изчерпване на капацитета на съществуващите мрежи и съоръжения от производители за сметка на потребителите, защото в определени райони ние не присъединяваме само производители, но и потребители, за които също би следвало да има капацитет на мрежата и съоръженията.

Отбелязваме допуснатата възможност, друг аспект е, възможността за едностранни промени от страна на производители и на оператори на съоръжения за съхранение на енергия едностранно да променят условията, които са дадени в становището на съответния оператор, без съгласието на оператора. Това са чл. 58, ал. 2 и чл. 85, ал. 2. Това според нас няма да гарантира стабилност в отношенията и ще лиши оператора от възможност да си управлява свободните капацитети. Това допълнително ще обезсмисли и издаването на становище от страна на оператора, чието детайлно съдържание е така или иначе определено. Становищата вече доста детайлно са разписани какво трябва да съдържат и ако всеки може да си ги променя, преди да е сключил договор, това наистина ще обезсмисли целия труд. Като цяло според нас се наблюдава увеличение на задълженията на операторите срещу съкращаване на сроковете, в които те трябва да предоставят услугите си.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Но то е по Закон.

**Зорница Генова – директор „Регулация“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:**

Например срокът за предоставяне на договор за присъединяване на потребители е намален от 21 на 15 дни. Да, другите срокове са съобразени със сроковете така, както са заложили в ЗЕВИ, но този не е. Отделно, пак отбелязваме, че има една несъразмерност на детайла на съдържанието в становището със съкратения срок. Този срок се съкращава, но трябва да се извършват все повече и повече дейности, което доста ще затрудни процеса и ще създаде някакво напрежение. По отношение на приемника, така както той е определен. И досега имаше присъединяване на приемници, но считаме, че новите текстове, изменените текстове разширяват възможностите за искане за присъединяване на приемници, което в практиката нашата показва злоупотреба от страна на производителите с цел заобикаляне на процедурата за нормално присъединяване. Обикновено приемници се искат или в имоти, в които няма застрояк, и на клиентите им е трудно да си вземат визи, или съществуват незаконни постройки и те не биха могли да ги узаконят, но пък искат да са снабдени. Така че ние апелираме към не разширяване на уредбата за приемници, а по-скоро към детайлизирането ѝ с оглед ограничаване случаите на злоупотреби.

Предлагаме предложението чл. 39 да отпадне. Той касае предплатените електромери. Считаме, че отношенията по измерване на електрическа енергия се уреждат в Правилата за измерване, а не тук.

И един общ коментар. Бихме искали да предложим в Преходни и заключителни разпоредби да се предвиди някакъв малко по-дълъг, разумен срок, в който да влезе в

сила Наредба №6, не в деня на обнародването ѝ. Това е обвързано с оглед на необходимостта за промяна в бланките, които потребители и производители ще попълват, обучение на персонала, настройки на системите, така че апелираме за някакъв срок, в който да могат операторите да се подготвят и да отговарят на очакванията и на задълженията, които им се възлагат.

Както казах, детайлно писмено становище ще предоставим в срок.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-жо Генова, че се съобразихте с моята препоръка. Вие отбелязахте най-важните моменти от Вашето становище, които ще бъдат подробно развити във Вашето писмено становище, което очакваме в следващите 14 дни.

Преминаваме към „Електроразпределение Юг“ ЕАД. Становището ще изрази г-н Щерю Радев, който е ръководител отдел "Регулаторни въпроси". Заповядайте, г-н Радев. Слушаме Ви.

**Щерю Радев - ръководител отдел "Регулаторни въпроси" в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:**

Уважаеми господин Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, уважаеми колеги. Ние също като ЕСО ЕАД и ЕРМ Запад считаме, че е наложително да се приеме нова Наредба, така че приветстваме този подход. Също така приветстваме, че структурата вече е ясно дефинирана, ясно са отделени различните глави в Наредбата, в които се уреждат различните отношения за присъединяване на различни обекти. Това, което ние също искаме да отбележим, е, че действително има доста намалени срокове и те не са само тези, които следват от ЗЕВИ и няма как те да не са съобразени с Наредбата, но и много други. Няма да ги изброяваме сега подробно, ще го запазим това за нашето становище.

На второ място, също както отбелязаха колегите от ЕРМ Запад, не може да разберем причините за двойното увеличаване на мощността, според която се разграничава мрежата, към която трябва да се присъедини даден обект на производител. Не сме запознати нито с оценка на въздействието, нито пък с някои други критерии или проучвания, на основата на които да е взето това решение. Считаме, че тази промяна е доста радикална и би създавала допълнителни проблеми към тези, които вече се наблюдават, с оглед много засиления интерес за изграждане на обекти за производство на електрическа енергия. По-нататък също така притеснително за нас е, че когато става дума за обекти за съхранение на електрическа енергия, там пък се предоставя изборът на самия инвеститор да реши към коя мрежа да се присъедини, което също според нас подлежи на коментар и е съмнително дали трябва да остане така този текст.

И в заключение, пак беше отбелязано от колегите, но и аз искам да го отбележа, в §1 и §2 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредбата, заварените процедури се обвързват с влизането в сила на ЗИД на ЗЕВИ, които влязоха в сила от 13 октомври, т.е. ... обаче в допълнение към тези изисквания в Наредбата има доста нови, които реално ние трябва да върнем лентата почти 5 месеца назад...

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Вие говорите за ЗЕВИ?

**Щерю Радев - ръководител отдел "Регулаторни въпроси" в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:**

Аз говоря за Наредбата, §1 и §2. Там заварените процедури са уредени в зависимост от това, кога е влезнал ЗИД на ЗЕВИ, от 13.10.2023 г., което считаме, че ще

създаде допълнително проблеми, за да придадем такова... то си е направо обратно действие на Наредбата. Считаме, че заварените процедури, що се отнася, естествено, до разпоредбите в Наредбата, които се различават от тези от ЗЕВИ, следва да броим влизането в сила на Наредбата, а не на Закона. И също се присъединявам към призива да се даде някакъв по-дълъг срок на влизане в сила, а не от деня на обнародване в Държавен вестник, защото има доста нови моменти, които пък водят до необходимостта от подготовка от наша страна, за да се съобразим навреме и адекватно, което е най-важното, с основните изисквания. Това е от нас. Благодаря Ви. Ще предоставим подробни бележки в дадения от Вас срок.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-н Радев. И сега се обръщам към г-жа Десислава Русева, която е директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Електроразпределение Север“ АД. Ще представи становището на „Електроразпределение Север“ АД по програмата за комуникация Skype.

*Служител от КЕВР потърси Десислава Русева, директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Електроразпределение Север“ АД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.*

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Г-жо Русева, здравейте.

**Десислава Русева - директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Електроразпределение Север“ АД:**

Здравейте. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група. Благодаря Ви за предоставената възможност да изразим нашето становище. Предвид мащабните промени в ЗЕ и ЗЕВИ приветстваме тази инициатива да създадете чисто нов нормативен акт, който е доста добре структуриран и доста изчерпателно изброява всички възможни процедури за присъединяване според видовете обекти. Твърде кратък е срокът между обявяването на тази Наредба и общественото обсъждане, за да изразим по-подробно становище, поради което ще се възползваме от предоставения срок за внасяне на писмено становище, където по-детайлно ще разгледаме разпоредбите и ще може да коментираме всяка една от тях. На пръв поглед всичко е уредено, само че виждаме и някои слабости. Така например не откриваме добра уредба за определен вид централи, които са уредени в ЗЕВИ. Това са централите до 10,8 kW. Има едно пренасяне на текста от ЗЕВИ в Наредбата, където няма яснота как да протича тази процедура. Единственото ново, което виждаме там, е един срок от 20 дни за валидност на издаденото становище. Така че считам, че тази уредба трябва да бъде по-детайлна, тъй като доста клиенти се възползват от тази възможност и това ще улесни работата и на дружеството.

Също като другите две дружества не виждаме мотиви за промяната на генериращата мощност, която ще се присъединява към разпределителните мрежи, от 5 на 10 MW. Това също така трябва да бъде отчетено и като негативно за дружествата, които следва да увеличат и персонала си, и обучения за тях. Разходите ще се увеличат, тъй като ще има доста повече процедури за присъединяване по този начин, а на фона на сегашните това е немислим, а и не е ясно дали мрежите биха могли да издържат толкова много генерация, присъединена към разпределителните мрежи. Също така отчитаме като правилно да се заложи спазването на критерия методика за присъединяване на клиенти и на производители, само че неясно остава ...

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Имаше прекъсване. Повторете, ако обичате, г-жо Русева.

**Десислава Русева - директор на дирекция „Регулаторни управление“ в „Електроразпределение Север“ АД:**

По отношение на Методиката. Коментирам текста за Методиката, която трябва да се спазва при присъединяване на клиенти и на производители. Няма уредба как ще се приема. Като неразделна част приложение от Наредбата ли ще бъде, как ще се изменя, което да задължава дружествата да я следват? И също така, как ще се прилагат разпоредбите на Наредбата до приемането на тази методика, която трябва да бъде внесена в тримесечен срок от влизане в сила на Наредбата? Ще има един период, в който няма да се изпълняват на практика всички заложените условия в издаденото становище, тъй като тя е част от становището. Също така трябва да се отчете, че незабавното влизане в сила на Наредбата ще доведе до затруднения за дружеството, което трябва да промени вътрешните си процедури, всички бланки заявления, които се подават от клиентите и производителите, да се дороботят софтуерите, в които се налива информацията. Така че би било добре наистина този срок на влизане в сила на Наредбата да бъде по-дълъг.

Допълнителни аргументи по конкретните разпоредби ще дадем с писменото си становище. Благодаря Ви за вниманието.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-жо Русева. Очакваме и от Вас писменото становище на „Електроразпределение Север“ АД. Сега преминаваме към Българската ветроенергийна асоциация, г-жа Яна Кирилова, която е административен директор на ...

**Яна Кирилова – административен директор на СРС България:**

Не съм представител на Българската ветроенергийна асоциация, а съм председател на...

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Така ми е подадено от администрацията. Извинявам се. Добре, че уточнявате. Това уточнение ще влезе в протокола. Заповядайте, г-жо Кирилова.

**Яна Кирилова – административен директор на СРС България:**

Яна Кирилова – административен директор на фирма СРС България, представител на зелената енергия, в случая на вятърната енергия. Производители на вятърна енергия сме. Като цяло ние искаме да кажем, че ще дадем писмено становище, както и останалите присъстващи, но едно много важно нещо, което аз искам да поставя на днешната среща, е проблемът с финансиране като цяло за изграждане на мрежата, специално за зелена енергия. Неясните планове за развитие, откъдето вече произхождат и следващите срокове, които са поставени в Наредбата, и с които ние пък трябва да се съобразяваме. Това е един много важен въпрос за производителите. Иначе добре са описани процедурите. Да, има някои поставени срокове, има някои поставени условия, но както тръгнем от началото, за нас производителите на зелена енергия е много неясно това развитие на мрежата и тези срокове, които ще бъдат дадени в становищата по-нататък съответно на операторите на мрежата. Така че, ако има как да се помисли по този въпрос, за да може да се изясни... Добре, прехвърля се по този начин отговорността между самите участници. Има определени членове в Закона, където ние участниците, които ще произвеждаме и имаме интерес да развиваме зелена енергия,

сме нагърбени с общия интерес за развити на мрежата.

Ще дадем становище конкретно по кои точки имаме коментари. Благодаря Ви за възможността.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-жо Кирилова. Наистина очакваме Вашето писменото становище. Освен това, понеже участвате присъствено, както и за всички останали участници, включително и тези, които са по канала за комуникация Skure, е добре да изчакате края на общественото обсъждане, защото очаквам от страна на работната група при желание от тяхна страна да бъде даден отговор на част от въпросите, които се повдигат по време на дискусиата в момента. Благодаря за участието. И преминаваме към Българската фотоволтаична асоциация. Становището на Асоциацията ще представи г-н Петър Лазаров, който е член на УС. Г-н Лазаров, ако обичате, на микрофона.

**Петър Лазаров – член на УС на Българска фотоволтаична асоциация:**

Аз съм участник, без да изразявам становище.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря. Разбира се, оставате и следите дискусиата. Явно считате, че тя е полезна както за Вас, така и за Асоциацията. При това положение по канала за комуникация Skure становището на Българската соларна асоциация ще представи г-н Антон Желев. Моля, връзка с г-н Желев.

*Служител от КЕВР потърси г-н Антон Желев, управител на Българска соларна асоциация, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skure.*

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Г-н Желев, чувате ли ни?

**Антон Желев – управител на Българска соларна асоциация:**

Чувам Ви, да.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Чудесно. Тогава Вие знаете процедурата. Очакваме да ни представите, макар и в момента устно, а след това писмено, становището на Българската соларна асоциация, на която Вие сте член. Заповядайте.

**Антон Желев – управител на Българска соларна асоциация:**

Здравейте, г-н Председател, здравейте, дами и господа комисари. Аз честно да Ви кажа, а и моите колеги, нямахме много време да се запознаем изцяло с тази нова Наредба предвид уикенда, но някои неща, които ми направиха впечатление. Естествено, ние ще направим становище по-подробно. В чл. 52, ал. 7 отпадат тези, които са до 200 kW, да се съгласуват с ЕСО ЕАД. Нали? Така го разбирам.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Ще Ви отговорят от работната група след това. Продължете.

**Антон Желев – управител на Българска соларна асоциация:**

Предлагаме в този чл. 52, ал. 7 да бъде записано *заявена генерирана мощност*, вместо *инсталирана*. Защото много колеги започнаха да правят централи, които са 250



kW, а отдават максимум 200 kW, заради зимата, да произвеждат повече, когато е по-необходима енергията. Другото ми предложение е в чл. 65, ал. 2, както беше едно време централите до 30 kW, заедно с Констативния протокол да се подпише Договор за достъп веднага, а не да се подава отделно Искане за сключване на договор за достъп. Или да бъдат вписани тук централите, които са по чл. 147, ал. 1, т. 14. Тези, които са до 1 MW.

Това са ми засега предложенията, но ние ще направим становище, което ще внесем в Комисията.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-н Желев. Наистина ще Ви моля да представите писменото становище и заедно с това по всяко от предложенията да изложите Вашите мотиви. Благодаря Ви засега. Колеги, ни преминаваме към г-жа Севдалина Йончева, която е член на УС на Асоциацията за производство, съхранение и търговия на електроенергия. Заповядайте, слушама Ви.

**Севдалина Йончева – член на УС на Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия:**

Казвам се Севдалина Йончева и ще представя на АПСТЕ няколко акцента върху Наредбата. Първо искам да благодаря на всички, работили по Наредбата, и на подхода, който е взет да се направи чисто нова Наредба, но имам два акцента.

Единият е свързан с публичния регистър на подадените ВЕИ заявления за присъединяване. Неговото създаване е заложено в ЗЕВИ чл. 28, ал. 5, но мислим, че в Наредба №6 би могло да се детайлизира каква информация да има в този регистър и да се дефинира чувствителната търговска информация, за да може наистина да се постигне тази прозрачност, която е необходима на сектора във връзка с подадените заявления, мощности, техническия им статут, дали са в процедура, какъв е срокът на становищата и т.н., тъй като в противен случай, ако примерно този регистър има само възможност заявителят да гледа неговите заявления, той реално не дава тази прозрачност и публичност, която се цели с този регистър, и мислим, че в Наредба №6 това да се детайлизира.

Вторият акцент, който ние имаме, са свързани със становищата за присъединяване. Искаме те да бъдат технически мотивирани и в тях да се съдържа проучването на условията по присъединяване, което се прави от всеки мрежови оператор, пак за да има тази прозрачност и да се съдържа в становищата за присъединяване тази техническа информация, която така или иначе се прави.

Това са нашите две предложения. Ние ще изразим писмено становище, което ще подадем в 14-дневен срок, който е определен от Комисията.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-жо Йончева. Ще очакваме Вашето писмено становище. Вие казахте, че точно в срока, който е официален, ще бъде подадено. И сега преминавам към г-н Илия Грозданов, който ще представи становището на Адвокатско дружество Димова, Русев и съдружници. Г-н Грозданов, заповядайте. Слушаме Ви.

**адв. Илия Грозданов – Адвокатско дружество Димова, Русев и съдружници:**

Здравейте, г-н Председател. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, първо бих искал да благодаря на работната група и на Комисията, че в толкова кратък срок успяхте да сътворите една добра Наредба, според нас. Аз ще отбележа само няколко според мен момента, по които може да се помисли за подобрене на това, което вече сте постигнали. Напълно ми е ясно, че Комисията

работи в рамките на Закона и основните проблеми с присъединяването на ВЕИ идват от Закона, а не от Наредбата.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Така е.

**адв. Илия Грозданов – Адвокатско дружество Димова, Русев и съдружници:**

Това, което законодателят е сложил на всички нас в тази зала, е , че трябва да има много кратки срокове за присъединяване и на практика ВЕИ производителите нямат никаква възможност да преговарят за тези условия. И тъй като всички условия са изтеглени в първия момент в становището, мисля, че е редно там да се допълни, че в становището трябва да се посочи освен всичко останало, и границата на собствеността, което към настоящия момент е изтеглено чак с окончателния договор. Това е важно, защото за един производител е много важно дали ще трябва да измерва при парка, или от другата страна на електропровода. Мисля, че е редно това и с всички останали компоненти, които са условия за присъединяването, като всички видове разходи на съответното разпределително и преносно дружество да бъдат изрично посочени в становището, за да може производителят да си направи преценката преди да е платил депозита – иска ли или не иска да продължава с този проект. В този ред на мисли, мисля, че тук трябва изрично да се посочи, да се прекрати настоящата практика, особено на електроенергийния системен оператор, в договорите да се посочва „и други разходи“, които те преценят, защото това може наистина да промени драстично цената на присъединяване.

От друга страна, по отношение на промяната на условията аз лично смятам, че това е една добра възможност, но може би трябва да се предвиди, ако Комисията реши да приеме възражението на колегите от разпределителното дружество това да не се прави, това да се премахне като възможност и за ЕРП, защото в момента е дадено и за едната, и за другата страна, и е при съгласие на двете страни, а не едностранно. Поне така, както аз чета текста. Лично аз смятам, че това е единствената възможност, която евентуално производителят би могъл да повлияе на тези условия за присъединяване по някакъв начин, след съгласие със съответното ЕРП или системния администратор, но може би е редно да се предвиди и спиране на сроковете за сключване на предварителен договор, ако страните не могат да се споразумеят по това изменение на условията. Това като коментар към чл. 58.

Мисля, че е редно в текста на Наредбата да се въведат и процедура по връщането на гаранциите по чл. 29 от ЗЕВИ. За момента там е разписано, че те трябва да се връщат, но няма разписани срокове и няма разписана процедура какво се случва, ако съответното ЕРП или системният администратор реши, че трябва да прихваща някакви разходи. Смятам, че е редно, за да се даде яснота на двете страни в правотношенията, да се въведе една простичка процедура, в която ЕРП-то, ако има такива разходи, да уведоми производителя, съответно, ако има някакъв спор, да се отнесе към Комисията – са ли тези разходи относими към съответното присъединяване или не. И да се въведат някакви срокове за връщане на тази гаранция, които за момента в Закона не са определени. Там само се пише – връща се, но дали ще е сега, или след 5 години, никой не знае.

Мисля, че единственото сериозно изменение е чл. 59, ал. 1, където се казва, че инвестиционните проекти за обекта трябва да се съгласуват със съответното ЕРП. Изискване, което го нямаше преди. Лично аз не знам защо е въведено, но ми се струва, че или това е нещо, което е техническа грешка, или не виждам причината защо ЕРП-то трябва да одобрява инвестиционните проекти, и то на работен или технически етап, което е въведеното като изискване на предварителен договор на самия обект. Разбирам

за всякакви присъединителни съоръжения и всичко, което касае присъединяване към мрежата – да, но ЕРП-то да одобрява работни и технически проекти за вятърна централа, първо, не виждам смисъл в това нещо, и второ, това на практика изнесено към датата между предварителния и окончателния договор означава, че инвеститорите трябва да платят едни много сериозни пари за изработване на тези проекти, преди да имат окончателен договор. Не знам каква е причината, която е наложила това изискване, но мисля, че трябва да се преосмисли.

От друга страна, тъй като в чл. 62, ал. 1 е записано, че когато ЕРП и ЕСО ЕАД започват да проектират присъединителните съоръжения, те започват да ги проектират след окончателния договор. На практика изискването за окончателния договор е да имаш вече разрешение за строеж за централата, което автоматично води до забавяне на присъединяването. Тоест инвеститора трябва да е извадил всички разрешения за строеж и след това ЕСО ЕАД да започне да проектира. Всички знам, че това отнема около две години. Мисля, че е редно проектирането в случаите, в които ЕСО ЕАД или ЕРП-то го прави, да бъде изтеглено на предварителен договор, за да вървят двете проектирания успоредно и да няма забавяне в пускане на централата в експлоатация.

Последният ми коментар е може би е добре в чл. 59, ал. 9 да се обвържат със срокове договорите между ЕСО ЕАД и ЕРП-та, които са поставени като условие за окончателното присъединяване на малките централи, тъй като там също обикновено има забавяне в отношенията между преносния и системния оператор и понякога това води до забавяне на целите процедури. Поне някакви срокове да има в отношенията между тези две, за да може да се напаснат кратките срокове за присъединяване на ВЕИ-та.

Това са ми коментарите и ще ги изложа в писменото становище. Благодаря за вниманието.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Последното е ал. 9 от чл. 59. Благодаря Ви, г-н Грозданов. Разбирам, че Вие ще представите писмено становище. Нека да дадем думата на представителите на работната група, които чува изказванията на всички участници – било присъствено, било по канала за комуникация Skype.

Г-н Младеновски, заповядайте, имате думата.

**Пламен Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:**

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми гости, присъстващи на това обсъждане. Аз ще започна подред на проблемите, които бяха изложени. Първо от ЕРП-та, след това на останалите участници в обсъждането.

По отношение вдигането на границата от 5 на 10 MW, смятам, че тази граница няма да промени абсолютно нищо. Защо? Защото към момента така или иначе няма централи, които да са между 5 на 10 MW, които да се присъединяват към ЕСО ЕАД, тъй като икономически за тях не е изгодно да строят **подкачваща** подстанция и да се присъединят на високо напрежение. Какво правят инвеститорите към настоящия момент? Ако има централа, която е примерно 8 MW, те я разделят на две по-малки и така или иначе им дават присъединяване (говорим за електроразпределителните дружества) в килия на подстанцията. Една килия е до 10 MW. Така че смятам, че това са излишни административни тежести за самите инвеститори да разделят централите на две, на три части, за да могат пак да се присъединят към електроразпределителното дружество. Още повече, че европейската практика сочи, че централи до 20 MW се присъединяват към разпределителната мрежа, има в някои държави и 40 MW дори, така че не смятам, че това е някакъв проблем и по някакъв начин ще обърка и ще се

сбъднат становищата, които бяхте казахте, че едва ли не ще се блокират електропроводите на разпределителната мрежа.

По отношение на сроковете. По отношение на сроковете, както г-н Иванов подчерта, те произлизат от Закона за енергетиката и от ЗЕВИ, като някои от тях по отношение на клиентите сме се постарали да ги хармонизираме с останалите обекти като обекти за съхранение, обекти за производство, за да има равнопоставеност между отделните обекти, които се присъединяват.

По отношение на приемниците. Да, ние сме в течение, че има много злоупотреби с тези приемници, коментирали сме неведнъж. Стеснена е, колкото сме могли сме стеснили възможностите за такива приемници и ще се радваме на Вашите предложения, ако можем от Вашите предложения да приемем така разпоредбата, че действително да се предотвратят злоупотребите, които са в момента.

По отношение на изказаното от ЕВН, или може би беше от останалите електроразпределителни дружества, че батериите сами могат да решават към коя мрежа да се присъединят. Действително от разговорите ни с преносния оператор, за да могат те да бъдат използвани за балансиране на системата, от ЦДУ казаха, че към настоящия момент те трябва да бъдат присъединени към мрежата на ЕСО ЕАД, за да изпълняват тези функции. Да, съществува и възможност чрез агрегатори те също да изпълняват услуги към ЕСО ЕАД, но в същото време още тази дейност е слабо развита в България, а има интерес към пилотни проекти на малки мощностни батерии, които именно с такава инвестиционна цел, именно за да предоставят услуги на ЕСО ЕАД. Така че смятам, че те ще се присъединят към този, който им даде по-добри условия. Съответно, предоставяйки различните услуги на електроенергийния системен оператор, да имат възможност да се присъединят и към мрежата на ЕСО ЕАД.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Само ще допълня, че действително г-н Щерев от „Електроразпределение Юг“ ЕАД изложи това становище.

**Пламен Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:**

По отношение на централите да 10,8 kW по-обстойно да бъде описана процедурата, тя е толкова кратка, че не знам как да я опиша по-обстойно, след като Законът казва, че те се присъединяват до 30 дни от становище и ние не можем да разпишем в тези 30 дни какво точно трябва да се случва бързо, защото колкото повече е разписано, толкова по-сложна става процедурата и по-трудна за изпълнение в рамките на предвидения от Закона срок.

По отношение на споменатото от г-жа Кирилова за сроковете за развитие на мрежата, които са неясни. Начинът, по който се изготвят плановете за развитие на мрежата, са описани в лицензиите на съответните електроразпределителни дружества, съответно и Десетгодишният план за развитие на мрежата на ЕСО ЕАД се одобрява от Комисията, за който също се организира такова обществено обсъждане, така че там е мястото на това становище, а не в Наредбата за присъединяване.

По отношение на становището на г-н Желев, действително идеята за договор за достъп и констативен протокол закуп в един ден не е лоша, тъй като и в момента сме залети от жалби за това, че има Констативен протокол за приемане на централата, а до подписването на договора са изминали повече от шест месеца, дори година. По-голямата част от тези жалби съвсем разбираемо са за територията на ЕВН. Тъй като там е най-голям инвестиционният интерес, нормално е там да са най-много от тези жалби.

По отношение на регистрите, не смятам, че след като и законодателят даде заден ход за тези регистри, не смятам, че ние трябва в Наредбата да развиваме нещо, което

впоследствие беше променено чрез допълнителна промяна в ЗЕВИ от Народното събрание. Техническата информация, за която споменахте. Така или иначе техническата информация и в момента се съдържа в становището за присъединяване. Прочетете едно становище, там има цялата техническа информация и всичко, което е необходимо за присъединяването на даден обект.

Приветствам г-н Грозданов за това, че действително се опитва да даде идеи, които да внесат подобрения в предложената нормативна рамка. Ще обмислим сериозно с колегите неговите идеи да е спомената границата на собственост в становището, както и по отношение на проектирането, тъй като така или иначе в ЗЕВИ е регламентирано, че проектирането започва от момента, в който съответно мрежовият оператор получи депозит. Така че може би и тук трябва да прецизираме действително текстовете, както това, което беше споменато от г-жа Генова, забравих да отговоря, по отношение на едностранната промяна в становищата. Тук действително текстът не е достатъчно добре прецизиран и това, което сме имали предвид, е да не се изтъкват като мотиви, при положение че са налице някакви дребни пречки или дребна промяна в становището, които по никакъв начин не променят нито точката на присъединяване, нито начина на измерване на електрическата енергия, нито инсталираната мощност дори на централата, да се правят промени, като се реферира именно към разпоредбите на Наредба №6. Но този текст действително би следвало да се прецизира за незначителни некасаещи конкретните параметри към съответното електроразпределително дружество промени. Благодаря.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-н Младеновски. Обръщам се към залата. Има ли присъстващ гост на Комисията, който би желал да вземе думата? Не виждам. Обръщам се към моите колеги от Комисията. Някой от Вас да желае? Не.

Преди да закрия общественото обсъждане, си позволявам да кажа няколко думи. Преди всичко да благодаря на участниците – както тези, които са тук, в залата, и са отделили от времето си, за да участват присъствено, така и тези, които участваха по канала Skype. На следващо място, дори и тези, които са проследили общественото обсъждане по нашия интернет канал, знаят, че могат в 14-дневен срок да представят своите становища. Няма задължително изискване за участие в днешното заседание. Понеже на два пъти беше споменато, че срокът между публикуване на Наредбата и проведеното обществено обсъждане не е за някои достатъчно, за да изработят изцяло своето становище, все пак искам да напомня, че срокът ще продължи още две седмици, 14 дни, в които действително всеки ще има пълната възможност да представи становището си такова, каквото дружеството, което представлява, счита, че е полезно. Едновременно с това ще отбележа, че почти всички участници, да не кажа направо всички участници, изразиха, първо, че е било необходимо създаването на нова Наредба №6 поради сериозните промени, които настъпиха през 2023 г. в нормативната уредба чрез двата закона – ЗЕВИ и ЗЕ. Излишно е да започвам да изброявам, то е свързано с присъединяването на системи за съхранение на електроенергия чрез присъединяването по временни схеми, което също така залегна в Закона. Ще отбележа също и това, че трябваше да бъдат изцяло разписани затворените електроразпределителни мрежи и присъединяването им към електроразпределителните мрежи за съответната голяма лицензионна територия. Всичко това показва както на работната група, така и на членовете на Комисията, че вместо да се направят следващите изменения частични в Наредбата, добрият подход, и аз приветствам това и поздравявам работната група, беше макар и в кратки срокове, да създаде изцяло нова Наредба №6. Беше отбелязано от участниците, че Наредбата е наистина добре и правилно структурирана, защото беше написана от хора, които работят по тази материя в продължение на дълги години и това

намира своето отражение в текстовете на Наредбата. Естествено, и това е и смисълът на общественото обсъждане, бяха изказани някои забележки, определени несъгласия. Това, което ще кажа най-общо, в рамките на следващите две седмици, моля Ви, колеги, представете писмените си становища, за да може те да бъдат разгледани от работната група и както казах, в обяснителната записка към окончателния текст на проект на Наредба №6 ще бъдат коментирани било като се приемат, било мотивирано да бъдат отклонени.

Преди да завърша, нека отбележа, че 14-дневният срок за представяне на писмени становища започва да тече от утре и завършва на 19.02.2024 г. до края на работния ден, който за Комисията за енергийно и водно регулиране е 17:30 ч. Едновременно с това ще Ви моля, ако имате възможност да представите становищата си по-рано, защото трябва да дадем в крайна сметка възможност на работната група, която ще бъде наистина затрупана със становища и от много дружества, които не взимат в момента участие в общественото обсъждане, да могат внимателно, задълбочено и компетентно да разгледат и се произнесат по постъпилите становища, предложения и забележки.

И следващото е да обявя, че закритото заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране, на което Комисията ще се произнесе с решение по новата Наредба № 6 за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, ще се проведе на 27.02.2024 г. С това мое последно съобщение закривам общественото обсъждане и още веднъж благодаря на всички, които взеха ...

Разбира се, заповядайте. Г-н Младеновски има нещо, което да допълни.

**Пламен Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:**

Извинявайте, г-н Председател. Нещо, което забравих да спомена. Беше отправен апел от разпределителните дружества Наредбата да не влиза в сила от деня на приемането в Държавен вестник. Това няма как да бъде уважено, тъй като Наредба №6 е част от поет ангажимент пред Европейската комисия за имплементиране на европейското законодателство и във вторичното законодателство на страната, чиито срокове изтичат. Така или иначе малко сме се забавили с приемането на Наредба №6, така че няма как да има отлагане в нейното влизане в сила. Благодаря.

**Доц. д-р Иван Н. Иванов:**

Благодаря Ви, г-н Младеновски. Аз също ще допълня, не за да бъде непременно последната дума на председателя, но просто по повод на това искам да съобщя, че фактически след отхвърляне на отлагателното вето на президента на Р България Румен Радев, в Държавен вестник Законът за енергетиката беше публикуван на 17 ноември. В Преходните и заключителни разпоредби на изменителния закон беше изрично указано, че тримесечен е срокът за хармонизиране на подзаконовите нормативни актове и този срок изтича на 17 февруари. В диалог с Министерството на финансите и специално с министър Асен Василев Комисията беше настойчиво помолена да работи максимално, защото предстоят и промени в Наредба №1, както, разбира се, и в Правилата за търговия с електрическа енергия с оглед да се обезпечи отпускането на следващия транш от Плана за възстановяване и устойчивост, който трябва да ни бъде отпуснат при изпълнение на всичките поети ангажименти, част от които са промените в Наредба №1, Наредба №3 и Наредба №6, и в ПТЕЕ. Уверявам Ви, че Комисията поставя все пак националния интерес дори над своите бих казал, своето работно време, Комисията ще работи и в почивните дни, само и само за да може максимално бързо да изработи тези подзаконови нормативни актове. Ще има известно закъснение, но то няма да бъде голямо и това се приема от Министерството на финансите, което кореспондира с

Европейската комисия. Това го казвам като едно допълнение към това, което Ви съобщиха ръководителят на работната група г-н П. Младеновски.

Сега ми позволете да закрия общественото обсъждане. Закривам заседанието.

**Приложения:**

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-5/31.01.2024 г. - покана до заинтересованите лица относно проект на Наредба № 6 от ...2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи;

2. Пълномощно на Мартин Величков - ръководител на управление "Правно" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;

3. Пълномощно на Щерю Радев - ръководител отдел "Регулаторни въпроси" в „Електроразпределение Юг“ ЕАД.

**ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

.....  
**А. Йорданов**

**ИВАН Н. ИВАНОВ**

.....  
**Б. Голубарев**

.....  
**Д. Кочков**

.....  
**П. Трендафилова**

**ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:**

**РОСИЦА ТОТКОВА**

Протоколирал:

А. Фикова - главен експерт